

N'estem segurs de la pluralitat en els mitjans de comunicació?

Presentació

El treball que he realitzat tracta sobre si hi ha o no pluralitat en els mitjans de comunicació d'una societat democràtica. A partir d'aquí, em vaig plantejar els objectius següents:

- 1.** Conèixer el concepte de pluralitat i veure com es manifesta aquest concepte en els informatius esportius en els mitjans de comunicació:
  - Saber si es deu al gènere, als clubs, al nombre de federats, a la proximitat d'aquest esport amb la central de les comunicacions...
  - Esbrinar si es dedica més temps a un esport o a un altre.
  - Relacionar la pluralitat amb el tipus de govern (democràtic, etc.).
- 2.** Estudiar un mitjà de comunicació com és la ràdio i fer una recerca sobre els avantatges que té envers altres mitjans de comunicació.
- 3.** Estudiar les característiques dels textos radiofònics.
- 4.** Analitzar l'estructura de les notícies i entendre la rellevància que tenen les entrevistes en els informatius.
- 5.** Aprofundir en el concepte de llengua, no únicament com a mitjà de comunicació entre humans, sinó també com a mitjà de manipulació i també com a mitjà per condicionar.

-
6. Esbrinar en quins criteris es basen els periodistes a l'hora d'escollir els diferents fets per fer-los notícia.
  7. Comparar els criteris periodístics de dues emissores de ràdio: una de privada, RAC1, i una de pública, Catalunya Ràdio.
  8. Cercar els moments esportius més importants del 2013.
  9. Realitzar un seguiment de diversos informatius esportius radiofònics:
    - Analitzar els noticiaris del dia posterior als esdeveniments remarcables del 2013.
    - Comprovar si en ser moments històrics se'ls dóna la importància que mereixen en l'ordre de transmissió de les notícies.
  10. Distingir el nombre de federats a Catalunya entre els diferents esports.
  11. Comprovar si el nombre de practicants d'un esport influeix a l'hora de ser tractat a nivell informatiu.

Metodologia

N'estem segurs de la pluralitat en els mitjans de comunicació? Aquesta és la qüestió que dóna lloc al títol del treball de recerca.

Es diu que la pluralitat és quelcom propi dels serveis públics i privats. Ara bé, és veritat això?

Amb l'elaboració d'aquest treball esbrinaré, d'entre altres coses, si la pluralitat és quelcom que forma part dels mitjans.

a) Primerament, començaré aportant els coneixements necessaris per tal d'entendre què és la pluralitat i quina relació té amb l'Estat. A partir de les dades extretes d'una conferència d'experts en el tema entendrem aquest concepte que coneixem com a pluralitat.

b) Faré una reducció científica tot acotant el meu pla de treball en els informatius esportius. Per poder analitzar la pluralitat amb deteniment, centraré el meu estudi en la ràdio, estudiant les característiques pròpies de la ràdio i els criteris que han de seguir els periodistes a l'hora d'emetre els informatius. Així com, també, entendre el paper de l'audiència, els talls de veu, les entrevistes, etc.

c) Analitzo els butlletins esportius de dues emissores de ràdio, Rac 1 i Catalunya Ràdio, la primera privada i l'altra pública. El fet que una sigui privada i l'altra pública, influeix d'alguna manera en els noticiaris? Aquesta pregunta i moltes més són les que formen els objectius que hauré d'assolir.

d) Per saber de primera mà els trets propis de RAC1 i Catalunya Ràdio, vaig considerar que el més adient era demanar una entrevista amb un periodista representant de la secció d'esports.

Raül Llimós, cap de secció d'esports de RAC1, i Robert Prat, de Catalunya Ràdio, són els dos periodistes que em van facilitar una entrevista per analitzar els criteris periodístics de les dues emissores de ràdio en què treballen.

---

e) A posteriori, passarem a l'anàlisi de diferents dates esportives importants del 2013. Una altra de les meves hipòtesis és que, pel fet de ser un moment esportiu rellevant, el dia següent s'obre l'informatiu parlant-ne. El contingut extret de les entrevistes i els coneixements estudiats donen lloc a entendre i a interpretar els resultats obtinguts en l'anàlisi dels informatius. Escoltant els àudios de les respectives emissores vaig poder extreure uns resultats.

He estudiat els noticiaris esportius del matí i de la tarda i he elaborat els gràfics respectius.

f) Per tal d'entendre també els resultats aconseguits, vaig enviar un correu a les diferents federacions catalanes d'esport perquè em facilitessin el nombre de federats en aquell esport i també el nombre d'aficionats. Al final vaig optar per aferrar-me només en el nombre de federats.

Podríeu pensar: i per a què ens són útils aquestes dades?. Doncs per esbrinar si el fet de tenir més nombre de federats influeix en els informatius.

Gràcies als diferents apartats estudiats podrem arribar a respondre la pregunta que ens formula el títol: N'estem segurs de la pluralitat en els mitjans de comunicació?

Cos del treball

El treball tracta sobre la pluralitat en els mitjans de comunicació d'una societat democràtica. Consta de quatre parts, teòriques i pràctiques. Primerament, analitzarem els conceptes de pluralitat i mitjans de comunicació i, seguidament, centrarem el pla de treball en els informatius esportius radiofònics de RAC1 i Catalunya Ràdio. A continuació estudiarem també altres factors que influeixen sobre els mitjans a l'hora que un fet esdevingui notícia, com ara l'àmbit econòmic, i comprovarem si el nombre de federats en un esport influeix d'alguna manera a l'hora de divulgar les notícies. D'aquesta manera, comprovarem si la tesi inicial és assolida.

Conclusions

La influència del govern en l'opinió pública a través dels mitjans de comunicació

El tipus de govern d'un país té un paper molt important en els mitjans de comunicació. Aquest domini el podem entendre a partir de les imatges que formulen la portada del treball. No hauríem d'oblidar els interessos econòmics que s'amaguen darrere els mitjans, ja que, tot i que no en siguem conscients, tenen un paper important. Els òrgans de govern aprofiten aquest avantatge com una oportunitat per apropar la seva ideologia a partir dels mitjans. A més, els canvis de política pública afecten les coses que estan passant, tot i que no ens n'adonem. Els ciutadans, però, han de ser capaços de desfer-se d'aquests lligams per tal de no sentir-se influenciats per ells.

Actualment, un gran nombre d'organitzacions vetllen pel pluralisme i per la frenada de les grans concentracions dels mitjans de comunicació.

El pas de l'analògic al digital

Quan es va fer el pas de l'analògic al digital, els canals es van multiplicar. Ara bé, una multiplicació de canals no és igual a una diversitat de continguts i tampoc no garanteix el pluralisme. Hem de vetllar per un periodisme ètic i de qualitat. La cultura política, la professional i la cívica han d'evolucionar de manera paral·lela, si no es produeixen uns desequilibris molt notables.

Les emissores radiofòniques

Existeixen dos tipus d'emissores: les públiques i les privades. Les públiques pertanyen a l'Administració i faran el possible per evitar la desaparició dels programes culturals perquè contribueixen al desenvolupament equilibrat de la societat. És el cas de Catalunya Ràdio. Per altra banda, trobem les privades, que tenen la necessitat d'obtenir beneficis i faran el possible per aconseguir un elevat nombre d'audiència. És el cas de RAC1.

El servei públic ha de complir diversos objectius per crear una esfera pública, crítica, participativa i creativa de comunitat.

Per tal de conèixer si aquests objectius s'apliquen en els mitjans de comunicació, tot aplicant el pluralisme, vaig decidir analitzar una emissora radiofònica pública, Catalunya Ràdio, i una de privada, RAC1. Escollint 4 dels 13 moments més importants del 2013 vaig analitzar els informatius, del matí i la tarda, del dia següent a aquests esdeveniments. Partint de la hipòtesi que en ser esdeveniments importants s'obriria l'informatiu tot parlant d'ells, aquesta va ser fallida. Després d'una precisa anàlisi vaig descobrir que el futbol sempre era l'esport al qual dedicaven un temps en els informatius.

Vaig qüestionar-me, també, si el fet que un esport tingui més nombre de federats influeix d'alguna manera en els informatius. El futbol em va donar a entendre que la meua hipòtesi era correcta. Pel fet de posseir un major nombre de federats, se li atorgava un major tractament en els informatius. Ara bé, seguint analitzant la resta esports, em vaig trobar que el bàsquet i la cacera són els altres dos esports que tenen més federats, darrere del futbol. Aquests dos esports em van servir per contrarestar la hipòtesi, ja que en els informatius analitzats eren tractats en menor temps, en el cas del bàsquet, o no són ni citats, en el cas de la cacera. La federació de coloms missatgers era l'esport que tenia menor nombre de federats. Va ser curiós observar també que els escacs tenien més nombre de federats que l'hoquei, tot i que en els informatius es parla més d'hoquei que d'escacs. Però, estariem d'acord amb Raül Llimós quan diu: «Potser té més federats, però dubto que tingui més aficionats». Aquesta afirmació ens condueix a interpretar que és l'audiència qui marca el tractament.

Els espònsors, els desplaçaments i els representants catalans

Tant RAC1 com Catalunya Ràdio, quan es disputa un premi important de motos o de fórmula 1 hi dediquen un tractament especial en els informatius. Això és degut a què posseeixen un espònsor, és a dir, al darrere hi ha un interès econòmic i se senten obligats a parlar d'ells ja que això els ajuda a eixugar la gran despesa que suposen. També, pel fet d'enviar un periodista especial a l'esdeveniment, que representa haver invertit diners en un desplaçament, el mitjà de comunicació dedicarà més informació de la normal sobre la zona on es troba. D'aquesta manera s'amortitzen les despeses produïdes.

Podríem parlar també dels continguts que tracten. Si en la informació apareix una persona que per la seva forma de ser o la seva fama provoca interès, és un altre dels trets que tenen en compte les dues emissores. Sempre i quan en un esport hi hagi la presència d'un esportista català, rebrà un cert tractament especial, ja que genera proximitat amb l'oient.

El pluralisme defensa el respecte de les tendències diferents que es donen en una societat o organització. Però ens trobem en un cercle en què el domini del negoci està per sobre del domini de la concepció social de la comunicació.

N'estem segurs, doncs, de la pluralitat en els mitjans de comunicació? Podem afirmar amb rotunditat que no.

Bibliografia

Webs: – Imatges de la portada: <http://portalcomunicacion.com/monograficos_det.asp?id=229> – Estudi de Catalunya Ràdio: <<http://www.lidiapujol.com/entrevista-al-programa-els-optimistes/>> – Logo Rac 1: <<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7d/Rac1-logo.jpg>> – Logo Catalunya Ràdio: <<http://www.stac.cat/wp-content/uploads/2013/02/catalunya-radio.jpg>> – *Els mitjans de comunicació al servei de la democràcia: present i futur*. Institut d'Estudis Catalans, 2014. <<http://blogs.iec.cat/scc/2014/02/24/els-mitjans-de-comunicacio-al-servei-de-la-democracia-present-i-futur/>> – *Llengua, societat i ensenyament Volum II*. Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, 2013. <<http://publicaciones.ua.es/filespublic/pdf/LD84608001648707534.pdf>> – *Llibre d'estils per als mitjans de comunicació orals i escrits*. Universitat de les Illes Balears, 2009. <http://www.uib.es/digitalAssets/149/149297_llibrestil2aed.pdf> – RAC1. <<http://rac1.org/a-la-carta/>> – Catalunya Ràdio. <<http://www.catradio.cat/audios/tothoraahora/catradio>> – Programa Argó. <<http://blogs.uab.cat/argo/>> – *Els mitjans de comunicació al servei de la democràcia: present i futur*. Taula rodona: «Els valors afins al servei públic: El valor de pluralisme, la qualitat dels continguts, l'accés i la participació de la ciutadania». <<http://blogs.iec.cat/scc/2014/02/24/els-mitjans-de-comunicacio-al-servei-de-la-democra>

---

cia-present-i-futur/> – JANOWITS, M. (sociòleg nord-americà (1919-1988)). <<http://html.rincondelvago.com/influencias-y-efectos-de-los-medios-de-comunicacion.html>> – <<http://dlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=pluralisme&operEntrada=0>> – <<http://www.sgae.es/bruselas-deja-afuera-del-comercio-con-estados-unidos-el-negocio-del-cine/>> – Fundació del Consell de la Informació de Catalunya. <<http://www.periodistes.org/ca/home/periodisme/consell-informacio-catalunya.html>> – Llúcia Oliva, presidenta del Consell de la Informació de Catalunya. <<http://periodistesentempsdificils.adpc.cat/?p=96>> – Consell de l'Audiovisual de Catalunya. <<http://www.cac.cat/>> – <<http://queaprendemoshoy.com/la-union-europea-de-radiodifusion/>> – *Teoria de l'agulla hipodèrmica*. <<https://agendatematica.wordpress.com/2012/06/02/diferencia-amb-el-model-dagulla-hipodermica/>> – Mònica Terribas, *periodista catalana, professora titular de la Universitat Pompeu Fabra*. <http://ca.wikipedia.org/wiki/M%C3%B2nica_Terribas_i_Sala> – <<http://www.sindicatperiodistes.cat/es/content/iniciativa-europea-pel-pluralisme-dels-mitjans-de-comunicaci%C3%B3>> – Gran Enciclopèdia Catalana. <<http://www.diccionari.cat/lexicx.jsp?GECART=0113232>> – Dossier sobre la ràdio. <http://www.iesramonberenguer.org/tecnologia/docs/la_radio.pdf> – <http://ca.wikipedia.org/wiki/Sistema_de_comunicacions> – <<http://www.diccionari.cat/lexicx.jsp?GECART=0090252>> – Generalitat de Catalunya. <<http://www.xtec.cat/monografics/periodistes/index.htm>> – <<https://www.ciber-corresponsales.org/pages/%C2%BFqu%C3%A9-hace-que-un-hecho-se-convierta-en-noticia>> – <<http://www.diccionari.cat/>> – <http://www.llimoneros.com/htmls/ami/ami_080411_01_rauillimos.html> – <http://www.ccma.cat/entitats/entitat_catalunya_radio_cat.htm> – <http://ca.wikipedia.org/wiki/RAC_1> – <<http://www.infobae.com/2013/12/28/1533800-los-trece-momentos-deportivos-que-marcaron-el-2013>> – Jaume Mullor, periodista esportiu de RAC1. <<https://twitter.com/jaumemullor>> Llibres: – MARTÍNEZ ABADÍA, J. *Introducción a la tecnología audiovisual Televisión, vídeo, radio*. Editorial Paidós, 2003. – MARTÍ, J. M. *La Ràdio a Catalunya*.
